

อารีย์ เชื้อเมืองพาน
รองศาสตราจารย์

ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บริหารความเสี่ยงในชีวิต ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

280943

เกรท์นำ

หาก หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่านหรือเปิดโทรทัศน์ดูการเสนอข่าว เราจะเห็นข่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการใช้ชีวิตของคนในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี เพราะข่าวที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อดังกล่าวเกินครึ่งเป็นข่าวอาชญากรรม ทั้งการขโมยข่า กรรมดีขึ้นๆ ทาง การฉ้อโกงสารพัดรูปแบบ เหตุการณ์ทั้งหมดนี้ผู้กระทำก็คือผู้ที่เรียกตนเองว่า “มนุษย์” ซึ่งแปลว่า “ผู้มีจิตใจสูง” ส่วนผู้ถูกกระทำมีทั้งที่เป็นมนุษย์ก็ถูกพากวนมุขย์ที่แข็งแกร่งกว่า กดขี่ข่มเหงตัวอย่างมีให้เห็นมากมาย เช่น เด็กหญิงและสตรีถูกข่มขืนและฆ่า ส่วนที่ไม่ใช่มนุษย์ที่เป็นข่าวโด่งดังก็เช่น ข้างกีถูกพากที่เรียกตนเองว่าเป็นมนุษย์เข่นฆ่าเจ้าหรือพรากร ลูกข้างเพื่อให้ได้ทรัพย์สินเงินทองมาบำรุงบำเรอตนเอง นอกจากนี้ลิ่งที่มีชีวิตอื่นๆ ก็ถูกพาก มนุษย์ขี่ข่มเหงเช่นเดียวกัน ตัวอย่างที่ปราภ្យาชัดก็คือ ป้านถูกบุกรุกทำลายมากมายหลายพื้นที่ เพื่อนำพื้นที่มาสร้างสรรค์ธุรกิจของตนเอง ดังนั้นหากจะสูญเสียสิ่งใด ส่วนใหญ่จะสูญเสียสิ่งนั้น “การดำเนินชีวิตของคนบนโลกใบนี้ ล้วนเชี่ยวชาญกับความเสี่ยง” ส่วนในครัวเรือนมากหรือน้อยนั้น ก็เป็นอิฐเรื่องหนึ่ง สัตว์โลกไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์เดรัจฉานล้วนต้องการความสุขจากการดำเนินชีวิตในช่วงที่มีลมหายใจอยู่ แต่จะมีสักกี่คนที่จะประสบความสุขดังที่ตั้งใจ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่หวังความสุขในการดำเนินชีวิตต้องรู้จัก “บริหารความเสี่ยงในชีวิต”

ความเสี่ยงคืออะไรและมีกี่ประเภท

ก่อนที่จะเรียนรู้หลักการบริหารความเสี่ยง ควรทำความเข้าใจกับความหมายของ “ความเสี่ยง” ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “risk”

“ความเสี่ยง” หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การสูญเสียหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบ อันจะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

หากจะกล่าวให้เข้าใจง่ายๆ ก็คือ โอกาสที่เราจะได้รับความเดือดร้อน จากการกระทำของเรานั่นเอง ที่กล่าวเช่นนั้นก็ เพราะเมื่อคนเราตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีภาระความสำเร็จที่ต้องไว้ แต่ผลของการกระทำนั้น มีโอกาสเกิดขึ้นได้ 2 ทางคือ สมหวัง และผิดหวังซึ่งก็คือความหวังที่ไม่สมหวัง สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “ความแนนอนคือความไม่แนนอน” ซึ่งถือว่าเป็น “ธรรมชาติของโลก” เพราะทุกคนที่เกิดและมีชีวิตในโลกนี้ล้วนเคยประสบกับความไม่สมหวังด้วยกันทั้งสิ้น

เมื่อรู้ว่าการดำเนินชีวิตของทุกคนล้วนเผชิญความเสี่ยงทุกเม็ดทุกรายใจ เข้าออก ดังนั้นควรต้องรู้สึกประทับใจของความเสี่ยงที่วนเวียนอยู่กับเราทุกคน ว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท คือ

1. ความเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติ

เป็นความเสี่ยงที่แท้จริง ไม่มีความสามารถจะยับยั้งหรือขัดไม่ให้เกิดขึ้นได้ และเป็นภัยที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็สร้างความเสียหายแก่พ่อแม่กันอย่างมากที่สุดก็ถึงกับเสียชีวิต น้อยสุด ก็สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินเล็กๆ น้อยๆ ความเสี่ยงภัยดังกล่าว เช่น อัคคีภัย ไฟไหม้ แผ่นดินไหว ลมพายุ น้ำท่วม เป็นต้น

2. ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ

เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในโลกนี้ ความเสี่ยงประเภทนี้คือความไม่แน่นอน ความไม่มั่นคง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือความไม่ยั่งยืนของการดำเนินชีวิตที่มีความสุขสบายจากการมีงานที่มั่นคง มีรายได้ที่พอเพียงต่อการตอบสนองความอยากรทั้งการอุปโภคและบริโภค รวมถึงการมีทรัพย์สินเงินทองมากพอที่จะเผชิญภัยเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต แต่จะมีสักกี่คนที่จะมีความมั่นคงทั้งการทำงาน รายได้และทรัพย์สิน เพราะคนส่วนใหญ่ห่วงใยเรื่องความมั่นคงของงานที่ทำอยู่ บางคนแม้มีการงานที่มั่นคงแต่รายได้ลักษณะนี้ไม่ถึงหลังต้องจ่ายไฟฟ้าและเงินค่าน้ำ ทั้งในและนอกระบบเพื่อนำมาจุนเจือการดำเนินชีวิตของตนและคนในครอบครัว ส่วนด้านทรัพย์สินของก็เช่นเดียวกัน หากใครได้มีโอกาสไปทำธุรกิจที่ธนาคาร จะเห็นธนาคารประกาศขายหอพักที่ดินของลูกหนี้ที่ไม่สามารถผ่อนชำระหนี้คืนธนาคารได้ จนธนาคารต้องฟ้องศาลและบังคับขายทรัพย์สินดังกล่าว

3. ความเสี่ยงด้านชีวิตและสุขภาพ

เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าชีวิตของพวกราษฎร์ทุกคนล้วน邂逅บนเส้นทางไม่รู้ว่าจะจากโลกนี้ไปเมื่อไหร่ทั้งเกิดจากปัญหาด้านสุขภาพที่ถูกโรคภัยไข้เจ็บรุมเร้า ซึ่งปัจจุบันคนเรามีความเสี่ยงหรือโอกาสจะเกิดโรคภัยไข้เจ็บสูงขึ้นทุกวัน ทั้งโรคพื้นฐานอันเกิดจากพฤติกรรมการบริโภคของแต่ละคน รวมถึงโรคที่เกิดมาจากการสัตว์ เช่น ไข้หวัดนก เป็นต้น นอกราชการนี้เรายังมีความเสี่ยงในด้านดังกล่าวที่เกิดจากสาเหตุอื่นๆ เช่น อุบัติเหตุ รวมถึงการทะเลาะวิวาท อาชญากรรมร้ายของบุคคลที่ไม่ชอบเรา ซึ่งถือว่าเป็นเหตุต้นๆ ของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรของคนในยุคปัจจุบัน

○ ความเสี่ยงเกิดขึ้นจากสาเหตุใด

จากประเพณีความเสี่ยงที่ทุกคนต้องพบและมีโอกาสประสบด้วยตนเองมากที่สุด หากเราต้องการลดความเสี่ยงดังกล่าวเราจำเป็นต้องรู้สาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยง ซึ่งหากจะกล่าวแบบโลก ก็สามารถแยกสาเหตุของการเกิดความเสี่ยงได้มาก many ยกตัวอย่างเช่น แต่หากจะสรุปถึงสาเหตุหลักๆ ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็สามารถสรุปสาเหตุของการเกิดความเสี่ยงดังกล่าวได้ดังนี้

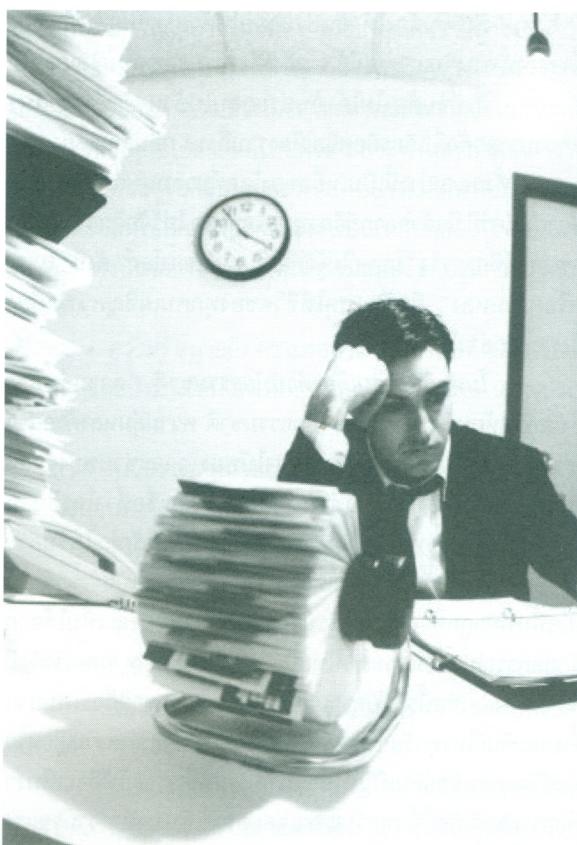
1. **ความโลภ คือ ความอยากรู้สึกว่า “ความเสี่ยง” นั้นเป็นของคุณกับสัตว์โลกทุกรูปทุกนาม แม้วิชาเศรษฐศาสตร์ก็เกิดขึ้นมาเพื่อจัดการความอยากรู้สึกของคนที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด แต่สิ่งที่จะนำมาตรฐานของความอยากรู้สึกของคนนั้นมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นนักเศรษฐศาสตร์จึงได้คิดทฤษฎีที่จะบริหารจัดการทรัพยากรดังกล่าวเพื่อตอบสนองความอยากรู้สึกของคน เพื่อให้พากษาเหล่านี้ได้รับความพอใจสูงสุด ภายใต้ทักษะการของตนที่มีอยู่ หากทุกคนพอใจในสิ่งที่ตนเองมี และยินดีในสิ่งที่ตนได้ ความเสี่ยงของคนก็จะลดลง แต่ในความเป็นจริงหากเป็นเช่นนั้นไม่ คนกลับทำในทางตรงกันข้ามคือ “ต้องได้ให้มากที่สุด” จึงทำให้หันมองมีความพอใจสูงสุด เมื่อคนส่วนใหญ่มีแนวคิดเช่นนี้ก็ทำให้ความโลภของผู้คนอยู่ในระดับที่อันตรายต่อการดำเนินชีวิตของสังคมโลกนี้ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตจะถูกคุกคามด้วยวิธีการที่ถูกใจและไม่ถูกต้องทั้งกฎหมายและศีลธรรมอันดี ซึ่งความโลภจะส่งผลถึงความเสี่ยงในแต่ละประเทศดังนี้**

• **ความโลภกับความเสี่ยงภัยธรรมชาติ :** ภัยธรรมชาติก็เกิดจากความโลภของคนที่ทำร้ายธรรมชาติโดยการทำลายธรรมชาติ เช่น ตัดไม้ทำลายป่า การขุดเพื่อนำทรัพยากรในดินมาเล่นแร่ แปรธาตุเป็นสิ่งของเพื่อนำมาตรฐานของความอยากรู้สึกของคน ผลที่พาการาทุกคนได้รับคือภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น แผ่นดินไหวทุกวัน ทุกแห่ง สร้างความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สิน เป็นจำนวนมาก

• **ความโลภกับความเสี่ยงภัยทางเศรษฐกิจ :** คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าภัยทางเศรษฐกิจก็มีสาเหตุมาจากความไม่สงบของมวลมนุษย์ เพราะ เมื่อคนหนึ่งต้องการได้ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมากยิ่ง บีบคนอื่น เนื่องจากกระบวนการอย่างได้ผลจำนวนมาก ล้วนที่นิยมทำกันมากที่สุดก็คือ การขึ้นราคาน้ำมัน เพื่อให้ตนเองได้กำไรมากๆ ส่วนผู้บริโภคที่มีรายได้ต่ำจะต้องเดือดร้อน เพราะข้าวของแพง หลายประเทศถึงกับเกิดกลีบคุกขึ้น คนที่มีเงินทองจากความโลภก็อยู่ไม่เป็นสุข นอกจากนี้ความโลภก็ถือให้เกิดมิจฉาชีพขึ้นอีกมากมายหลายประเภท แต่ละประเทศมีวิธีการที่เรียกว่า “อดเสียน” ทั้งการฉ้อฉลหลอกหลวงอย่างที่เราเคยได้ยินข่าวแก้ไข “โกรศพ” ทั้งคุณ ซึ่งสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งของบุคคลและของประเทศโดยรวม หลายครั้งจะจำวิถุติเศรษฐกิจของไทยปี 2540 ได้ สาเหตุก็มาจากการพานิชย์ที่ปล่อยสินเชื่อโดยไม่พิจารณาอย่างรอบคอบ เน้นผลกำไรอย่างเดียว สรุปหนึ่งในการกู้ยืม

นายอายุกิจการที่เรียกว่า “เกินตัว” จนทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ และเมื่อฟองสบู่แตกภัยทางเศรษฐกิจก็เกิดขึ้นอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อคนทุกคน เช่น คนตกงานกันอย่างมาก many ธุรกิจร้านค้าเจรจาเรนระนาด สถาบันการเงินถูกสั่งปิดมากเป็นประวัติการณ์ และที่สำคัญประเทศไทยก็ต้องกู้หนี้จากต่างประเทศทั้งจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ(IMF) รวมถึงธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย(ADB) โดยแลกับการปฏิรูปประเทศไทยในด้านการศึกษาคือ การให้มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ เช่นเดียวกับโรงพยาบาล จนทำให้การศึกษาและระบบสาธารณสุขของประเทศไทยเกิดปัญหาตามจังหวัด ปัจจุบันนี้ นี่เป็นปัจจัยที่ได้เงื่อนไขหนึ่งของการเก็บค่าน้ำจากเกษตรกร ยังไม่ได้ถูกนำมาปฏิบัติไม่ เช่นนั้นหากแปลงต้องมีมีเตอร์น้ำ เมื่อวัน คำกล่าวที่พกต่อต้านชาเย็นไว้ว่า “ในน้ำมีปลาในเรือนมีเตอร์” ที่กล่าวมานี้เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพอย่างชัดเจนว่า “ความโลภ” เป็นต้นเหตุหลักของความเสี่ยงภัยทางเศรษฐกิจ

• **ความโลภกับความเสี่ยงภัยต่อชีวิตและสุขภาพ :** นอกจากนี้ความโลภยังทำลายชีวิตของมนุษย์ด้วยกัน เพราะอย่างไรก็ตาม อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ย่อมต้องไปเบียดบังส่วนของคนอื่น หากคนนั้นยอมกีบไม่บัญญาแต่หากไม่อนุยอมย่อมสร้างความเสี่ยงต่อชีวิต เช่น การค้ายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาระดับหน้าของประเทศไทย การฉ้อโกงรวมถึงการทุจริตคอร์รัปชันในแวดวงราชการสร้างความเสียหายให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก การทำธุรกิจผิดกฎหมาย แม้กระนั้นการเบียดเบียนมนุษย์และสัตว์ร่วมโลกทั้งการค้าและการบีบบังคับให้ทำงานหนาเงินให้ สร้างความกดดันให้กับผู้ถูกกดดัน เมื่อถึงจุดที่อดทนไม่ได้ผู้กดดันจะยื่อมพบประสบภัยแน่นอน เช่น

สองสามีภรรยาจะทำการหารือเด็กกับใช้ความเห็นร่วมกันเพื่อบ้านที่ไม่ให้เด็กมีความและภูมิใจเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามกฎหมายงานที่เคยทำต้องออก ชีวิตที่เคยอยู่อย่างสุขสบายก็ต้องลำบากต้องหนีหัวขอกหัวชน หากถูกจับได้ก็ต้องได้รับโทษ เป็นต้น หากสองคนนี้ไม่มีความโลภ ยอมจ่ายค่าแรงให้เด็ก ดูแลเขามาเมื่อเป็นเด็กและสามีภรรยาคู่นี้อย่างแน่นอน “ความโลภ” จึงเป็นสาเหตุหลักของการเกิดความเสียหั้งสามประเภทดังที่กล่าวมาข้างต้น

2. โภส คือ ความໂກຮ່ວມ ความไม่พอใจ อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับในสิ่งที่คาดหวัง หากจะกล่าวว่า “โภส” เป็นผลจากความโลภก็ไม่ผิด เพราะเมื่อเราลงมือลงมาก และไม่ได้ดังที่ต้องการย่อมเกิดความไม่พอใจ เมื่อระดับความไม่พอใจสูงสุด ก็แสดงออกทางกริยาที่เราเรียกว่า “ความໂກຮ່ວມ” และเมื่อควบคุมความໂගຮ່ວມไม่ได้ก็เกิดการทะเลาะวิวาทกระทำการอันรุนแรง ทำร้ายกันดังเป็นข่าวประกายในหน้านั้น สืบพิมพ์กุกวัน เช่น พื่องข้างกันเพื่อย่างซึ่ง Murdoch สามีภรรยา ก่อเหตุฆาตกรรม鄱ราความหึงหวง หันส่วนธุรกิจจากกันด้วยข้อแย้งแบบประโยชน์ไม่ลงตัว ทั้งหมดนี้คือผลลัพธ์ของการหันหัวของความโลภ อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความเสียห

3. โมแหห์หรือความหลงใหล มัวเมา ซึ่งโมแหห์คือเป็นต้นเหตุของการเกิดความเสียห์ต่างๆ ในชีวิตของพวกรา ทั้งนี้เนื่องจากหุกกวนนี้คนเรามีความลุ่มหลง มัวเมา ทางโลกมาก ทำให้ความคิดที่เกิดขึ้นในใจของคนในยุคปัจจุบันจะเน้นคิดถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ความยกให้คริมี” เป็นส่วนใหญ่ และหากพิจารณาอย่างถ้วนก็จะสรุปถึงสิ่งที่คนเรามุ่งหลงดังนี้

- สิ่งที่จับต้องได้ อันประกอบไปด้วย ทรัพย์สินเงินทอง ข้าวของทั้งของกินและของใช้ รวมถึงศรีษะร่างกายของหญิงและชาย

- สิ่งที่จับต้องไม่ได้ อันประกอบไปด้วย อำนาจวาสนา ยศถาบรรดาศักดิ์ เกียรติศักดิ์ที่เสียงรวมลีร์ส กลิ่นและเสียง

ทั้งสองอย่างนี้เป็นเหมือนของโลกที่มวลมนุษย์ลุ่มหลงและอยากได้คริมีแล้วอย่างมีอภัย อยากรได้มากๆ ไม่รู้จักอิ่ม เมื่อมองดังพุทธพจน์ที่กล่าวว่า “มนุษย์ไม่รู้จักอิ่มในเหลือของโลก” ดังนี้ “โมแหห์หรือความหลง” จึงเป็นเหตุให้ชีวิตของทุกคนเผชิญความเสียห์ซึ่งพจะกล่าวโดยย่อได้ดังนี้

- โมแหห์ความเสียห์ด้านภัยธรรมชาติ : ความลุ่มหลงส่งผลทำให้คนเรามีความเสียห์ต่างๆ ความลุ่มหลงดังกล่าว เช่น หลงเข้าในความศักดิ์สิทธิ์ของแม่พุทธ ว่าจะช่วยพยุงฐานะ ข้อเสียงของตนเองໄให้ตัดต่อ เมื่อมองกับความเชื่อที่ว่าคริมีบ้านที่ทำการไม่สักทั้งหลัง หรือเมืองรัตน์เจอร์จากไม้สักจะได้รับการยกย่องว่าเป็นมีฐานะตีจึงทำให้เกิดการลักลอบตัดไม้เป็นจำนวนมาก เมื่อพืนที่ป่าถูกทำลายภัยธรรมชาติก็เกิดกับคนดังจะเห็นได้จากวิกฤตการณ์น้ำท่วมประเทศไทยปี 2554 เป็นต้น หากคนเรายังมีความหลงมีเช่นนี้ต้องความเสียห์ด้านภัยธรรมชาติก็จะเพิ่มมากขึ้น แผ่นดินก็ใหญ่กว่าฯ หลายๆ ครั้ง แต่ละครั้งสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก หากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าภัยธรรมชาติเกิดกับขั้นทุกวนและแต่ละครั้งก็เพิ่มระดับความรุนแรงที่มากขึ้น

- โมแหห์กับความเสียห์ด้านเศรษฐกิจ : ความหลงก็สร้างความเสียห์ด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะความเชื่อว่า การเมืองที่รัฐบาลเงินทองมากๆ จะทำให้ชีวิตของตนเองมีความสุข ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการมีข้าวของเงินทองมากๆ ทำให้คนเรามีความสะกด意志 สถาบันทางการเมืองและคนในครอบครัวพยายามรับสภาพไม่ได้สิ่งที่เลวร้ายที่สุดก็คือ “การแสวงหาทรัพย์สินเงินทองโดยผิดศีลธรรม” ทั้งการค้ายาเสพติด การฉ้อโกงรวมถึงการค้าขายน้ำมัน ทั้งที่เป็นคนด้วยกันรวมถึงสัตว์เครื่องจาน การกระทำการดังกล่าวเมื่อจะได้ทรัพย์สินเงินทองเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อถูกจับได้ก็ต้องถูกยึดเป็นของแผ่นดิน บางรายอาจเกิดภัยต่อชีวิตเข่น อาจจะถูกตัดสินให้ประหารชีวิต หรือถูกพวกเดียวตามล่าเพรษแบ่งผลประโยชน์ไม่ลงตัว เป็นต้น

- โมแหห์กับความเสียห์ด้านชีวิตและสุขภาพ : คงปฏิเสธไม่ได้ว่าคนในยุคปัจจุบันสนใจเรื่องรูปร่างหน้าตาเป็นสำคัญ ความลุ่มหลงสร้างภัยนันย่อมสร้างความเสียห์ต่อชีวิตและสุขภาพ เช่น หญิงสาวหลายคนต้องสูญเสียใบหน้าเพราะไปฉีดสารเพื่อให้ผิวหน้าเด่งตึงและขาวสดใส บางคนสายสมใจแต่ก็เป็นภัยแก่ต้นเองโดยลอกไปขายบริการในต่างประเทศ บางคนก็ถูกพวกบ้ากามชุดร้าวเข้มข้น นี้ก็เป็นแค่ตัวอย่างหนึ่งในความลุ่มหลงสร้างภัยที่สร้างภัยแก่ต้นเองมากทัน

- อนึ่งความลุ่มหลงที่พระพุทธเจ้าทรงเน้นเป็นพิเศษคือ “ความลุ่มหลงในรูป รส กลิ่น เสียงและโภภรรยาในกามคุณ” เพราะนอกจากจะทำให้เราประสบภัยในชาตินี้เรายังต้องประสบภัยในชาติต่อๆ ไป นอกจากนี้ “ความลุ่มหลงในอำนาจ” ก็เป็นอีกความลุ่มหลงหนึ่งที่ผู้มีอำนาจต้องระมัดระวัง เพราะคนที่ลุ่มหลงในอำนาจจะใช้อำนาจสร้างสุขให้ตนเองแต่สร้างความเดือดร้อนให้คนอื่นและสุดท้ายก็จะผลการกระทำจะย้อนกลับมาสู่ตัวเองอย่างแน่นอน เมื่อมองหลักกศาสตร์ที่ว่า แรงที่เรางงไปย่อมเท่ากับแรงที่สะท้อนกลับมา

● แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: เครื่องมือในการบริหารความเสียห์

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นสเมื่อรากราชของชีวิต รากราชความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้แน่นเอց ลิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็มแต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลิ่งเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาเป็นระยะเวลากว่า 30 ปี ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความผาสุกและความมั่นคง หากพิจารณาให้ดีจะพบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้บริหารความเสียห์ได้เป็นอย่างดี แต่คนส่วนใหญ่มักมองไม่เห็น ทั้งๆ ที่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ได้สอดแทรกหลักการบริหารความเสี่ยงอยู่ในทุกส่วน ดังนั้นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลึงเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้จำเป็นต้องมีความเข้าใจหลักแนวคิดอย่างถ่องแท้ และชัดเจน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงพระราชนาเพื่อเป็นหลักในการการดำเนินอย่างประชาชนในทุกรายดับ โดยเน้นการดำเนินในทางสายกลาง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ซึ่งความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่มากหรือน้อยเกินไป และที่สำคัญจะต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน ซึ่งความพอดีดังกล่าวประกอบไปด้วย

- ความพอดีด้านเศรษฐกิจ คือ การรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างพอเหมาะสมพอควร พอยู่พอกินสมควรตามอัตราภาพและฐานะของตนเอง ซึ่งหากทำได้ความพอดีด้านอื่นๆ ก็จะเกิดขึ้น

- ความพอดีด้านจิตใจ คือ การที่มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเอื้ออาทรและรู้จักการประนีประนอม

- ความพอดีด้านสังคม คือ ต้องรู้จักการช่วยเหลือกันอยู่เสมอ ไม่ใช่ทำตัวแข็งขึ้นกัน เพราะนั้นเป็นต้นเหตุของความ “ล่ำজม” ทั้งตนเองและผู้อื่น

- ความพอดีด้านเทคโนโลยี คือ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและไม่เป็นปรบกษ์ต่อสิ่งแวดล้อม เพราะในปัจจุบันเราใช้เทคโนโลยีเพื่อการแข่งขันซึ่งกันและกัน อาจจะกล่าวว่าเป็นการใช้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้คนเงื่อนให้ได้มากที่สุด

- ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด และเป็นการรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างชาญฉลาด และเป็นการ

ใช้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นที่น่าตกใจมากเมื่อมีรายงานว่า ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำไปใช้ในการผลิตสินค้ามากมายจนทำให้เกิดความสูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติ และที่สำคัญสินค้าที่คนผลิตได้สามารถนำไปเลี้ยงประชากรของโลกได้อีก 50 ปีโดยไม่ต้องทำการผลิตสินค้าอีกนานใหม่

2. ความมีเหตุและผล หมายถึง การตัดสินใจจะทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งต้องพิจารณาดึงเหตุและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ตัดสินใจด้วย “หลักความถูกต้อง” ไม่ใช่ “หลักความถูกใจ”

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การฝึกจิตใจให้มีคุณธรรม และจริยธรรมอันดี พร้อมที่จะเผชิญเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า เช่น หากตกทุกข์ได้ยากแค่ไหนก็จะไม่กระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม ยังคงดำเนินอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม อย่างไรก็ได้หากมีคุณธรรมอย่างเดียวแต่ไม่มีความรู้อาจจะตกเป็นเหยื่อของ “จังจอกทางสังคม” ดังนั้นนอกจากจะมีคุณธรรมแล้วจะต้องมีความรู้ด้วยกันล้วนคือ

- ความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ด้านวิชาการที่จะต้องรอบรู้ทุกด้าน และนำมาเชื่อมโยงเพื่อประกอบการวางแผนในการนำไปปฏิบัติ

- คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงามที่อยู่ในจิตใจของเรา อันประกอบไปด้วย

หิรโตะປะ คือ ความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง

ขันติ คือ ความอดทนต่อความทุกข์ยากลำบาก และอดกลั้นต่อสิ่งที่ไม่เย้ายวน

สันโดษ คือ ความพอใจในสิ่งที่เรามี และยินดีในสิ่งที่เราได้

หากเรามีคุณธรรมอย่างน้อย 3 อย่างนี้ในจิตใจของเรา จะทำให้เรามีภูมิคุ้มกันที่ดีและจะทำให้เราไม่ทำในสิ่งที่ผิดทั้งทางโลกและทางศีลธรรม

บทสรุป

ชีวิตทุกชีวิตมีความเสี่ยง ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ ชีวิตได้ไม่มีความเสี่ยงชีวิตนั้นไม่มีโอกาสแห่งความก้าวหน้า ดังนั้น คนที่รักความก้าวหน้าจึงต้องกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยง โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการในการบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ หากเราอย่างคงอยากได้เราจะไม่รู้จักคำว่าพ้อ ก็แสดงว่าเรากำลังเดินบนทางชีวิตที่อยู่ในท่ามกลางความเสี่ยงที่พร้อมจะเกิดขึ้น ได้ทุกช่วงเวลาหากเราประมาท แต่ภัยอาจจะเกิดขึ้นได้แม้ว่าเราจะวางแผนเป็นอย่างดีแต่เนื่องจากกรรมเก่าตามทันเราต้องเสียผลกระทบนั้นชีวิตต้องตกต่ำเมื่อมองเหตุการณ์ หลายคนทำใจไม่ได้โดยเฉพาะประเภท “จมไม่ลง” หากเราตั้งสติและพิจารณาว่าเรา “ไม่ได้สะสมบุญมาก” ดังนั้นจากวิกฤตชีวิตครั้งนี้เราจะทำคุณงามความดีเพื่อสะสมบุญกุศลไวอนาคตเมื่อมุหะสุภาษิตที่ว่า “การสั่งสมบุญนำความสุขมาให้” อนึ่ง สิ่งที่เราต้องพิจารณาอย่างสำคัญก็คือ “ความทะเยอทะยาน มักใหญ่ฝื้สูงที่มีมากเกินไปมักนำความทายันน้ำสู่ตนเอง” เพราะเป็นต้นเหตุของความโลภ โกรธ และหลง ดังเช่นตัวอย่างในอดีตที่มีอยู่มากมาย เช่น พระยาวิไชยเยนต์ ผู้ที่ผ่านตนเองจากพ่อค้าต่างชาติตามเป็นผู้กุมอำนาจจนได้ตำแหน่งสมุหนายกในสมัยของสมเด็จพระนราธิราษฎร์มหา rash หรืออดอล์ฟ อิตเลอร์ ผู้ที่ต้องการครอบโลก สุดท้ายคนพากันที่ประสบภัยที่ตนเองได้สร้างปัจจัยเอาไว้ตั้งแต่แรก ดังนั้น ผู้เขียนเครื่องอบรมสอนใจคนที่ยังมีชีวิตอยู่ของบุคคลที่ใช้ชีวิตแบบ “ปุถุชน คนธรรมด้า” ที่ประพันธ์เอาไว้ว่า

อนิจจังมรณสังขารา	อนิจจาชีวไม่เที่ยงแท้
เกิดตั้งอยู่ดับไปคร่าแล้ว	สิ่งแหน้แหเวียนวนของคนเรา
อนัตตานานาหาได้เที่ยง	สังขารเพียงตั้งไว้ให้เง่เขลา
หลงรูปรสก林เสียงเพียงบรรเทา	ให้แบ่เบาปาหนักที่ภักดี
มรณนาสติที่เดือนตั้ง	วันนี้ยังพุ่งนీอุ้ยไม่รู้ซึ้ง
หรือลับลาร่วงโรยໂປຣີ້ງ	ดังนั้นที่รอยร่วงสุหัวงศ์
เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยงแท้	ย่อมผันแปรเปลี่ยนไปไยเคลวิล
นี่ของกุตตากูเป็นอาจิม	ไม่ยลยินเสียงธรรมสดับฟัง
สังขารเราสูบแทนน้ำของชาติพ	ไม่น่านทนคืนดินชั่นหนหลัง
คืนราตรีสู่ว่างห้วงภวังค์	ไม่เจริญงั้วກิจวัฒน์
อนิจจังวภูภูสังขารา	อนิจจาผู้ใดหนีไม่พ้น
เราทุกผู้เกิดแก่ตายว่ายເວັນນານ	กว่าจะพ้นคล่องหัวนิพพาน

เอกสารอ้างอิง

MAEJO VISION

ณรงค์วิช แสนทอง. (2556). เทคนิคการบริหารความเสี่ยงในชีวิต. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.peoplevalue.co.th

(5 พฤษภาคม 2556).

ปุถุชน คนธรรมด้า (นามแฝง). (25567. อนิจจัง สังขาร อนัตตตา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.klonthaclub.com

(5 พฤษภาคม 2556).